

A könyvtár fogalma: A könyvtár olyan információközvetítő rendszer, amely összegyűjti és tárolja a dokumentumokat és információkat; ezeket egységes és áttekinthető rendbe helyezi, és ezzel lehetővé teszi használói számára, hogy az információkat könnyen hozzáférhetően megtalálják, és igénybe vegyék.

Könyvtártípusok

Iskolai könyvtár

Az iskolai könyvtár biztosítja az iskolai tanításhoz, tanulás-hoz szükséges különböző dokumentumokat, információs eszközöket az iskola tanárai és tanulói számára. Lehetőséget nyújt a tanórán kívüli ismeretszerzéshez is, igényes szórakoztató művek olvasásához, a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Alapszolgáltatásuk a kölcsönzés, a helyben használat, a könyvtárosoktól kért tájékoztatás egy-egy probléma megoldásához, szervezett programok, könyvtári órák. Ezekon a szolgáltatásokon kívül az iskolai könyvtár biztosítja a számítógépek használatát, internethozzáférést is.

Honlap: <http://konyvtar.aporisk.hu>

Közkönyvtár

A közkönyvtári hálózatba tartoznak a megyei, városi, községi könyvtárak. Működésüket a helyi igényekhez igazodva kell kialakítaniuk. Állományuk minden területre kiterjed, de nem mélyed el egy-egy szakterületben. A nagyobbak elkülönített gyermek és zenei részleggel is rendelkeznek. Helyismereti gyűjteményükben az adott településsel kapcsolatos dokumentumokat (pl. könyveket, folyóiratcikkeket, a település neves személyiségének műveit) őrzik. Alapszolgáltatásuk a kölcsönzés, a helyben olvasás, a könyvtárosoktól kért tájékoztatás, internethasználat. A nagyobb intézmények lehetőséget biztosítanak fénymásolat készítésére, könyvtárközi kölcsönzésre, azaz, ha épp nincs benn a könyvtárban az a könyv, amit keresünk, akkor azt egy másik intézményből átkérik. A megyei és a városi könyvtárak általában 14 éves kortól fogadják a látogatókat, ám a fiatalabbakat is várják a gyermekrészlegekbe. Győrben megyei könyvtárunk a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér nevet viseli.

Honlap: <https://www.gyorikonyvtar.hu/>

---

¹ Képek forrása: Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér [honlapja]. URL: <https://www.gyorikonyvtar.hu/> Utolsó letöltés: 2018.10.20.

Felsőoktatási könyvtár

A felsőoktatási könyvtárak az adott egyetemen vagy főiskolán oktatott tudományágak irodalmát gyűjtik. Feladatuk, hogy az intézményben folyó oktató- és kutatómunkát támogassák, de az ott dolgozókon és tanulókon kívül beiratkozhat bárki, aki elmúlt 18 éves. Dokumentumaikat lehet kölcsönözni és helyben olvasni is, kérhető tájékoztatás a könyvtárosoktól, és a legmodernebb technikai eszközök használatát biztosítják az információk átadásához. Győrben a Széchenyi István Egyetem könyvtára működik ilyen típusú intézményként.

Honlap: <http://lib.sze.hu>

---

² Képek forrása: Széchenyi István Egyetemi Könyvtár [honlapja] <https://lib.sze.hu/-ahova-erkeztunk> Utolsó letöltés: 2018.10.20.

Szakkönyvtár

A szakkönyvtárak egy-egy szakmai terület vagy tudományág szakirodalmát gyűjtik. Gazdag választékukat elsősorban szakemberek használják. A kutatóintézetek könyvtárait csak az intézmény dolgozói látogathatják, de másolatküldéssel, könyvtárközi kölcsönzéssel más könyvtárak olvasóihoz is eljuthatnak. Ilyen pl. a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ.

Néhány országos jelentőségű szakkönyvtár, ahol kölcsönzésre, helyben használatra, tájékoztatás kérésére, másolatkészítésre is van lehetőség:

- Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (16 év felett lehet beiratkozni)
- Központi Statisztikai Hivatal könyvtára (14 év felett lehet beiratkozni)
- Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum

Az Országgyűlési Könyvtár is szakkönyvtár, amit csak 18 év felettek látogathatnak, de állományát nem lehet kölcsönözni.

Ezek az intézmények számos információs kiadványt készítenek, folyamatosan figyelik és tájékoztatnak a Magyarországon és külföldön megjelenő szakirodalomról.

Honlap: <https://konyvtar.mta.hu/>

3

³ Képek forrása: Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ [honlapja]. https://konyvtar.mta.hu/index.php?name=v_1_6 Utolsó letöltés:2018.10.20.

Nemzeti könyvtár

A nemzeti könyvtár feladata, hogy az adott nemzethez vagy annak nyelveihez kapcsolódó minden dokumentumot beszerezzen és feldolgozzon. Magyarország nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár, ami a Budavári Palotában működik. Széchényi Ferenc alapította 1802-ben. Gyűjt minden olyan irodalmat, ami Magyarországon jelent meg, vagy külföldön jelent meg, de magyar nyelvű, vagy a szerzője magyar, vagy a tartalma magyar vonatkozású. (Ezeket hungarikumoknak hívjuk.) Az országban előállított dokumentumokból a kiadók kötelesek 1 példányt beszolgáltatni a nemzeti könyvtárba. Beiratkozni 16 év felettieknek lehet, de ők sem kölcsönözhetnek, helyben használatra, másolatkészítésre van lehetőség. A könyvtárosoktól akár szóban, akár írásban lehet tájékoztatást kérni egy-egy probléma megoldásához, továbbá a nemzeti könyvtár gyakran juttat el dokumentumokat más könyvtáraknak könyvtárközi kölcsönzés keretében. (A debreceni egyetem könyvtára is ellát nemzeti könyvtári feladatokat.)

Honlap: <http://www.oszk.hu/>

---

⁴ Kép forrása: Kulturális Örökség Napjai [honlap]. URL: <http://www.oroksegnapok.hu/helyszinek/1121> Utolsó letöltés: 2018.10.20.

Elektronikus könyvtár

Az elektronikus könyvtárak nem kötődnek valódi könyvtárhoz, csak a számítógépes hálózaton találhatók meg. Ezek a gyűjtemények a könyveket digitális formában tárolják, melyek nemcsak olvashatóak, de letölthetőek és kinyomtathatóak. Egyik legjelentősebb magyarországi példája a Magyar Elektronikus Könyvtár (<https://mek.oszk.hu/>), ahol elsősorban magyar nyelvű, főleg oktatási, kulturális vagy tudományos célokra használható teljes szövegű dokumentumok olvashatóak. Másik a Digitális Irodalmi Akadémia (<https://pim.hu/hu/dia>), amely a kortárs magyar irodalom jelentős alkotásait közvetíti.

⁵ Kép forrása: Magyar Elektronikus Könyvtár <https://mek.oszk.hu/html/tortenet.html> Utolsó letöltés: 2018.10.20.

Összefoglaló táblázat

	Iskolai könyvtár	Közkönyvtár	Felsőoktatási könyvtár	Szakkönyvtár	Nemzeti könyvtár
Használók köre	iskola tanulói, dolgozói	mindenki, aki beiratkozott	18 év feletti	főleg nagykorú szakemberek	16 év feletti
Gyűjteménye (téma szerinti)	tanításhoz, tanuláshoz szükséges dokumentumok, igényes szórakozást segítő dokumentumok	helyi igényeknek megfelelő általános művelődés, szórakozás, ismeretszerzés dokumentumai, helyismereti gyűjtemény	az adott intézményben oktató tudományágak irodalma	egy-egy szakmai terület vagy tudományág szakirodalmá	minden ami Mo.-on megjelent, külföldön jelent meg, de magyar nyelvű vagy a szerzője magyar vagy tartalma magyar vonatkozású
Főbb szolgáltatásai	kölcsönzés, helyben használat, tájékoztatás, könyvtári órák, számítógép használat, internet hozzáférés	kölcsönzés, tájékoztatás (online is!), helyben használat, könyvtárközi kölcsönzés, internet-használat, fénymásolás, rendezvények	kölcsönzés, helyben használat, tájékoztatás (online is), másolatkészítés, internethasználat	kisebb részben kölcsönzés, nagyobb részben helyben használat, tájékoztatás, információs kiadványok készítése	Csak helyben!, tájékoztatás, internet-használat, másolatkészítés, könyvtárközi kölcsönzés
Példa	Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont könyvtára	Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér	Széchenyi István Egyetem könyvtára	MTA Könyvtár és Információs Központ, OMIKK, KSH Könyvtára, Országgyűlési Könyvtár	Országos Széchényi Könyvtár (Debreceni Egyetemi Könyvtár)